

Policija in vojska pred kadrovskim kolapsom

Nepriprivlačni in podhranjeni

Policiji po trditvah sindikatov primanjkuje 2300 policistov, Slovenski vojski pa 1200 vojakov. Težave rešujejo z najmanjem upokojenih policistov in rezervistov, a to ni prava rešitev, opozarjajo sindikalisti. Ali se bo v slovenski policiji in vojski v nekaj letih zgodil kadrovski kolaps, je vprašanje, ki se postavlja ob tem. Sam menim, da bi morala policija svoj kadrovski bazen povečati tako, da bi v policijo sprejemala tudi kandidate, ki so končali triletno srednje poklicno izobraževanje in pridobili IV. stopnjo javno priznane izobrazbe.

To bi rešilo marsikatero zagate, s katerimi se danes srečuje policija. Ob tem je treba vedeti, da je v našem izobraževalnem sistemu normalna pot v izobraževanje za pridobitev višje izobrazbe (6/1), ki je predpisana za policiste, predhodno končana IV. stopnja srednje poklicne izobrazbe. Zakaj ne gre policija v to smer zdaj, ko pripravlja spremembe in dopolnitve zakona o organiziranosti in delu policije?

Zamujene generacije

Poznam tudi nekatera razmišljanja Slovenske vojske, da bi za začetnike – vojake Slovenske vojske spustili raven vstopnih pogojev za osnovne in najmanj zahtevne naloge vojakov Slovenske vojske, hkrati pa bi jim omogočili dodatno izobraževanje za pridobitev ustrezne izobrazbe in za njihovo stalnost zaposlitve v Slovenski vojski. To so poteze, ki se mi ne zdijo samo smiselne, temveč tudi nujno potrebne, če želimo naš varnostno-obrambni sistem kadrovsko vzpostaviti tako, kot od nosilcev tega sistema pričakujejo državljanke in državljani Slovenije, in se tudi kadrovsko približati rešitvam,

vedati, kako smo takrat skrbeli za zamenjavo kadrov v milici, saj so se pristojni (oblast in vodstvo takratne milice, katere član sem bil) zavedali, da je treba milico skrbno dopolnjevati – glede na odhode iz milice – ter s tem zagotavljati potrebno varnost državljanom in državljanom v Sloveniji.

S tem, ko smo deset let zanemarjali oziroma nismo sprejemali v policijo, smo zamudili deset generacij (najmanj po 200 policistk in policistov na leto), ki so izpolnjevale vstopne

ustrezen odnos do javnih uslužbencev, mnogi pa pri svojem delu niso vezani na stranke.

Drugačne vrste javni uslužbenci

Policisti se praviloma ukvarjajo s storilci prekrškov, storilci kaznivih dejanj in predvsem s tistimi, ki so na oni strani, na strani nezakonitega ravnanja, ki ne spoštujejo zakonodaje, ki so nasilni, neobvladljivi, konfliktni in nastrojeni proti redu in javnemu redu, ki ga zagotavljajo policisti. Tukaj se

---

Bolj kot o visokem strošku za obrambo in notranjo varnost se bodo morali pristojni prej ali slej začeti pogovarjati o tem, koliko in kako je treba vlagati v notranjo in obrambno varnost.

pogoje za policistko oziroma policista. Takšen odnos do možnosti za zaposlovanje v policiji ni povzročil samo kadrovskega izpada policistov, temveč je tudi zmanjšal zanimanje za ta poklic, če je bil v tako dolgem obdobju poklic policista nedosegljiv. V tem času so se tudi zvišali pogoji za vstop v policijo, kar je bilo za kadrovanje lahko tudi kontraproduktivno. Zato bi morali sedaj kadrovski bazen povečati z ugodnejšimi pogoji za sprejem v policijo in Slovensko vojsko ter omogočiti ustrezno izobraževanje ob delu za doseganje ključnega cilja, da ima policist na koncu višjo izobrazbo in vojak Slovenske vojske V. stopnjo izobrazbe.

začne vprašanje, zakaj bi šel nekdo s srednjo izobrazbo med policiste, če lahko za podobno ali celo višjo plačo, ob boljših pogojih dela, dela z »normalnimi« in ne agresivnimi ljudmi. Med te pogoje, ki so le izjema pri javnih uslužbencih, je treba šteti terensko delo, delo v izmenah, ponoči, ob praznikih, sobotah in nedeljah, v rednih in izrednih razmerah, ob poplavah, potresih in drugih naravnih nesrečah ter zlasti zaradi neurejenega delovnega časa zaradi nujnega odzivanja na dogodke in dejanja, ki so nepredvidena, ter nepričakovanega podaljševanja delovnega časa zaradi vsakodnevene

jo, je sicer logično, vendar dela policistov in vojakov ni mogoče na tako enostaven način primerjati z drugimi poklici. Tisti, ki se s svojo izobrazbo in delom želijo primerjati s policisti in vojaki, če mislijo, da bi se imeli v policiji ali Slovenski vojski boljše in bi imeli višjo plačo, naj pridejo v policijo oziroma Slovensko vojsko in naj se prilagodijo vsemu temu, kar mora početi policist oziroma vojak. Če bi tako ravnali javni uslužbenci, ki se primerjajo s policisti in vojaki Slovenske vojske, in bi prišli v policijo oziroma v vojsko, bi bili vsi problemi kadrovanja v policijo in Slovensko vojsko rešeni in razmišljanje o kadrovskem kolapsu v policiji in Slovenski vojski ne bi bilo potrebno. Lahko pa bi se javni uslužbenci z ustrezno izobrazbo vključili v pomožno policijo in bi na tak način izkusili delo policistov. S tem bi imela država manjši strošek, saj bi pomožnim policistom plačala samo dodatek in ne bi bilo dragih refundacij gospodarstvu, od koder prihajajo pomožni policisti, javni uslužbenci pa bi imeli možnost dodatnega zaslužka.

In na koncu, policija in Slovenska vojska se vedno prikazujeta v proračunu kot zelo dragi, kar je razumljivo, saj je treba v proračunu prikazati strošek za plače zaposlenih v policiji in Slovenski vojski. Ta strošek je zaradi velikega števila zaposlenih v policiji vedno okrog 90 odstotkov celotnega proračuna. Torej je drugi strošek za zagotavljanje notranje varnosti zanemarljiv. Če stroške za dejavnost primerjamo z drugimi ministrstvi, ki imajo bistveno manj zaposlenih, lahko ugotovimo, da imajo za svojo dejavnost na razpolago bistveno več sredstev, nekatera tudi bistveno več kot 50 odstotkov glede na svoj proračun.

12. Čas

ki jih imajo v sodobnih družbah pri zagotavljanju obrambne in notranje varnosti.

Ko se danes sprašujemo, zakaj imamo takšno kadrovsko stanje v policiji in Slovenski vojski, se je treba nekoliko ozreti v preteklost. Pri tem je treba vedeti, da staro ni nujno sinonim za zaostalost, tako kot novo ni sinonim za napredek. Spominjam se sedemdesetih let, ko smo morali v milici zaradi odhoda v pokoj tistih, ki so se vključili v milico po končani drugi svetovni vojni, s petih oddelkov kadetske šole preiti na sedem oddelkov, dva oddelka smo napotili iz Tacna na Kotnikovo 8 v Ljubljano, v Mariboru smo leta 1975 ustanovili oddelek srednje strokovne šole za miličnike, kjer sem bil med drugim vodja tega oddelka, kasneje smo ustanovili tudi oddelek srednje strokovne šole za miličnike v Kopru. S tem želim po-

Na to skrb so pristojni v samostojni Sloveniji pozabili in dovolili, da se je ukinila srednja strokovna šola za miličnike kadete, leta 1998 se je ukinil beneficirani staž policistom, ukinjeni so bili 20-odstotni dodatek za pooblaščenost in 100-odstotna bolniška ter nekatere druge ugodnosti. Še večja napaka pa je bila, da so policiste in vojake Slovenske vojske izenačili z javnimi uslužbenci in jih z njimi izenačili pri določitvi oziroma uvrstitvi v določene razrede za plačo, na pogoje dela enih in drugih pa so pozabili. Pri tem so odgovorni pozabili, da policisti in vojaki z enako izobrazbo kot javni uslužbenci svojih nalog in obveznosti ne izvajajo le »birokratsko« od 8. do 15. ure, temveč zunaj tega okvira, in da se pri svojem delu ne srečujejo s svojimi strankami tako kot javni uslužbenci, ob okencu za sprejem strank, ob določeni uri in tudi sicer s strankami, ki imajo

ga akcijskega dela. Temu je treba dodati nevarnost napadov na policiste, omalovaževanje, žaljenje in ogrožanje policistov pri delu ter že omenjeno delo predvsem z ljudmi, ki delujejo na meji zakonitosti oziroma nezakonito, oziroma posredovanje pri prometnih in drugih nesrečah. Pred mnogimi leti sem zapisal: »Zakaj bi moral z višjo izobrazbo plezati pod avtomobilom in iskati sledove ali zasledovati storilce kaznivih dejanj, če lahko sedim v pisarni pri bistveno bolj prijetnem delu.«

Policist in vojak Slovenske vojske je sicer lahko javni uslužbenec, vendar bi moral v okviru javne oziroma državne uprave uživati poseben status. Ta status policistom in vojakom Slovenske vojske ni priznan. To, da se posamezni poklici dandanes med seboj primerja-

Bolj kot o visokem strošku za obrambo in notranjo varnost se bodo morali pristojni prej ali slej začeti pogovarjati o tem, koliko in kako je treba vlagati v notranjo in obrambno varnost Republike Slovenije, glede na to da ni pričakovati, da bo za našo obrambno varnost, še manj pa za notranjo varnost, skbel kdo drug od zunaj, kljub temu da sodelujemo v mnogih asociacijah, ki jim je osrednja dejavnost skrb za evropsko, svetovno in globalno varnost.

Dr. Tomaž Čas je izredni profesor za varnostni sistem